

A FIKSZ RÁDIÓRÓL DIÓHÉJBAN

A FIKSZ Rádiót 1991. novemberében hozta létre a FIKSZ Egyesület. A rádió gazdálkodásával a FIKSZ Rádió non-profit bt. foglalkozik. Ennek belfogója a rádió Cs. Kádár Péter (1978 óta a Magyar Rádió munkatársa), külfogója a FIKSZ Egyesület (elnöke Kovács Sándor). A FIKSZ Rádió főszerkesztője Kalmár Gabriella.

Az első adás 1992. március 8-án volt; ezzel a műsorral kezdte meg a FIKSZ Egyesület a terheltségmegszakítás szabályainak szigorítása elleni aláírásgyűjtési akcióját. 1993. július 10-én a FIKSZ Rádió a 18-as villamos egyik reggeli járatán az utasoknak közvetített reggeli műsort - ez volt a "FIKSZ-tuja".

1993. szeptember 13-19. között a "Gyűlölet nélkül" című napi 24 órás műsor már az állandó sugárzásra történő felkészülést segítette. 1994. augusztus 18-25. között Sziget Rádió néven a budapesti Diákszigetről működött napi 24 órában a FIKSZ, más rádiókkal közösen. A leghosszabb ideiglenes adásra 1994. december 18. és 1995. január 6. között "Emberhítü ünnepek! - tanítási szünet éjjel-nappal" címmel került sor a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége központjának padlásáról, napi 24 órában. Ugyancsak napi 24 órában, 1995. március 15-18. között sugározta a FIKSZ a gimnáziumi Szajkó Rádió műsorát, melynek során először fordult elő Magyarországon az, hogy egy iskolarádió kilépett az éterbe.

1995. október 8-a óta heti 36 órában folyamatosan jelen vagyunk az éterben.

Frekvenciánk: 98 MHz, CCIR URH (FM);

adásidő: vasárnap, hétfő, kedd 10.00-22.00;

telefonszámunk: (36-1)463-43-13; fax: 185-63-91;

postacímünk: 1439 Budapest, Pf. 639;

e-mail: fiksz@fikszradio.hu

honlap: <http://www.fikszradio.hu>;

adószámunk: 18062214-2-41 (ez ama bizonyos 1% miatt fontos).

A FIKSZ Rádió közösségi rádió, tagja a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetének. Nem kereskedelmi, mert gazdálkodásának célja nem a nyereség, hanem a működőképesség fenntartása. Nem közszolgálati, mert műsorait nem mindenkinek szánja. Hallgatói elsősorban fiatalok. Olyan tizen- és huszonevesek, akik nem a diszkózenét és a ponyvairodalmat, hanem az igényes könnyűzenét, a komolyzenét, a magas színvonalú szépirodalmat szeretik, és érdeklődnek a legmodernebb technika, valamint a közélet iránt is. A FIKSZ Rádió zenei arculatát az alternatív és a progresszív rockzene, a népzene, a jazz és a komolyzene jellemzi.

A FIKSZ Rádió fokozott figyelmet fordít a hátrányos helyzetűekre, valamint a kisebbségekre. Tudományostechnikai ismeretterjesztést is végez, foglalkozik a főváros és az ország környezetvédelmi problémáival. Beszámol a vételkörzet (Budapest) kulturális eseményeiről. A FIKSZ fontos feladatának tartja az egészséges életmód, a családtervezés propagálását. Vakok számára speciális műsort is sugároz.

A rádió interaktív, azaz fokozottan igényli a hallgatók beleszólását a műsormenetbe: részint betelefonálás útján, de nemegyszer esett már meg, hogy az "utcaról bejött" hallgató munkatárssá avanzált.

A FIKSZ Rádió elkötelezetten antifasiszta, antirasszista, antiszexista, antinacionalista, pacifista rádió. Barátságos, vidám, meghitt, emberközeli műsorai nemcsak témáikkal, hanem a műsorkészítők viselkedésével is a szolidaritás, az együttműködés, a közösségi lét fontosságát sugallják. A FIKSZ Rádió sajátos eszközökkel, rétegműsorokkal segíti a kelet-európai régió népeinek megbékélését, az egymás iránti toleranciát.

A FIKSZ Rádióban mindenki kedvtelésből, anyagi juttatás nélkül, szabadon dolgozik. A FIKSZ Rádióon bárki munkatársa lehet, aki az alapelveket (szabadság, barátságosság, humánus stb.) elfogadja. A FIKSZ Rádiót elsősorban fiatalok készítik. A rádió munkatársai magánéletükben is közösségi emberek.

A FIKSZ Rádió alkotó módon vett részt az elektronikus tömegtájékoztatásról szóló jogszabályok előkészítésében (médiatörvény, távközlési törvény, frekvenciagazdálkodási törvény, országos és ágazati szabványok stb.). Szerepe van a más kisebb rádiók által is használt korszerű "FIKSZ-2" rádióadó kifejlesztésében.

A FIKSZ Rádió elsősorban olyan szervezetekkel, intézményekkel működik együtt, amelyek a hátrányos helyzetű rétegek, a kisebbségek, a környezetvédelem és a civil társadalom problémáival foglalkoznak. A FIKSZ Rádió tevékenységéről a Magyar Rádió elnöksége többször is elismerően nyilatkozott, a Magyar Televízió pedig mintegy 9 perces műsorában mutatta be a FIKSZ Rádiót.

Fiksz Rádió

A szabad rádiózás valami más

A Sky M hasábjain szerencsére sokat olvashatunk arról, hogy milyen eszközökkel lehet megvalósítani egy átlagos helyi rádióállomást. Egy ilyen rádió technikájának elképzelésekor típus-műsorszerkezetből indulunk ki s abból, hogy az állomás létrehozói nem nagyon értenek a technikához.

Mielőtt a mi rádióknak 1994. december 19. és január 6. között sugárzott műsorának technikai koncepcióját és realizálását mutatnánk be, foglaljuk össze a hagyományos típus szerkezet és az ebből adódó technikai koncepció sajátosságait!

A hagyományos helyi rádióban hírek, pontos idő, egyszemélyes diszko jellegű zenei műsorok és magazinműsorok követik egymást. A zenék túlnyomó része rögzített slágerzene. Óránként legalább egyszer van valamilyen reklámblokk. A riportok – ha vannak ilyenek – és a reklámok készítése többnyire montírozást igényel. Tapasztalataink szerint a helyi rádiókban igen szoros kontroll alatt vannak a megszólaló személyek, és a műsorok konfliktuskerülők.

A technika – a zavartalan műsor-lebonyolítás érdekében – a stúdiótól elkülönített helyiségben van. A stúdió jobb esetben akusztikai burkolattal rendelkezik. A mikrofonok száma ritkán több kettőnél. A technikai helyiségben a keverőasztalon kívül néhány CD-játszó, kazettás magnó, esetleg hagyományos lemezjátszó található. Biztosan van egy nagyon pontos óra is. A telefonvonalak – és ebből adódóan a telefonhibridek – száma egy vagy kettő. Van még lehallgató rendszer, utasító rendszer és valamilyen – többnyire stereo – adó, a hozzá tartozó antennával. A rádió sztárja azonban – indokoltan – a számítógépes adatnyilvántartó-montírozó-adáslebonyolító egység.

A mi rádióknak – a Fiksz Rádió – nem ilyen. A Fiksz Rádióban nem a hagyományos értelemben vett műsor készül; a Fiksz Rádió rádiót csinál. Például nem mondunk híreket – illetve mindig híreket mondunk: a saját gondolataink, információink a hírek. Nem mondunk pontos időt, csak annyira, amennyire az éle-

tünkhöz szükséges. Zenei világunk alternatív rockzenéből, jazzből, komolyzenéből áll. Egy konkrét műsor – a késő esti családalapító Fikszex – kivételével gyakorlatilag ki van tiltva a kommersz slágerzene, és nem szigorú dogmaként ugyan, de tilos az operett, a magyar nőta és a lakodalmos rock. Nagyon sokat dumálunk, és minden műsor élő. Nincs is szükségünk montírozásra. Előzetes műsorellenőrzés egyáltalán nincs. Nálunk bárki megszólalhat, ha az alkotmányt és néhány törvényt nem sért meg. Nem sérti továbbá azt az alapvető arculatot, amely szerint a Fiksz Rádió gyűlölet nélküli antifasiszta, antirasszista, antiszexista rádió. A Fiksz Rádió közéleti rádió; nem kerüli, hanem szívesen vállalja a konfliktusokat, vitákat. Hangjátékot is játszunk, reklámtól viszont alig-alig. Munkatársaink lelkesedésből, anyagi juttatás nélkül dolgoznak. A Fiksz Rádió olyan, mint az élet – na jó, kicsit szebb annál. Olyan, mint a szabadság.

S most nézzük meg, hogy mindez mit jelent technikailag!

Mivel a Fiksz Rádió szegény rádió, magunk csinálunk mindent, amit tudunk, vagy olyanokkal csináltatjuk, akik nem rajtunk akarnak meggazdagodni. Ha véggépp nincs más megoldás, képesek vagyunk óráig alkudozni.

A teljes rádió egyetlen helyiségben van. Amikor kicsit jobb a helyzet, akkor van egy külön helyiség is, ahol beszélgetni, közösségi életet élni stb. lehet. Fontos viszont, hogy a stúdiórész és a technikai helyiség azonos legyen. A műsorvezetők, szerkesztők, vendégek és a technikát kezelő személyek között ezáltal közvetlen a kapcsolat, könnyen tudnak segíteni egymásnak. A szobában semmilyen szándékos akusztikai korrekció nincs. Ha csörög a telefon, csörög;

ha troli megy el az ablak előtt, akkor az adásban is hallatszik a jármű hangja. Nem elsősorban kényszerhelyzet szülte ezt a megoldást, hanem tudatos arculattervezés: a hallgató azt hallja, hogy a műsor ahhoz hasonló kis szobában folyik, mint amilyen az övé. Akár ő is lehetne műsorkészítő. És lesz is. Nem biztos, hogy beszélni fog, lehet, hogy taktarítani vagy zenélni. A Fiksz Rádióban sok a koncert, a „helybezene” című műsor. Van, amikor ez rockzene, van, amikor komolyzene, de a népzene és a free jazz se hiányzik.

Mivel sok a sokszereplős beszélgetés, ezért többnyire 4, néha 5 mikrofont használunk. Mikrofonügyben nincs vita: a jó mikrofonnak sajnos ára van. Mi eddig 4 db AKG fülre akasztható mikrofont vettünk az Atec Magyarországtól. Szerencsére a cég velünk szemben a legnagyobb baráti kedvezmény elvét alkalmazta. E mikrofonfajta fő előnye az, hogy a beszélgetőpartnerek szabadon mozgathatják a fejüket, nem néz velük szembe egy pisztoly. A hangzás pedig még megihettebbé válik. Hátránya viszont, hogy jól kell beállítani a mikrofont, mert különben sok lesz a puffogás. A hagyományos mikrofonokat, állványokat, kábeleket az Atec Magyarországtól és a Magyar Rádiótól kölcsönöztük – ingyen.

Jelforrásaink közé tartozik két darab Sony CDP 215 típusú CD-játszó, amelyet leértékelve, darabonként 25 900 forintért vettünk a Twin Kft.-től. Megjegyezzük, hogy tőlük kaptunk kölcsön egy kb. 120 000 forintba kerülő szaxofon CD-wurlitzert is. A szerkezet kiválóan működött, és nagyon büszkék voltunk rá. Nagyon könnyen kezelhető, tisztességesen szól, és sokféle módon programozható. Nyugodt szívvel ajánljuk mindenkinek, aki lusta dolgozni, vagy gondol arra is, hogy hóakadály miatt elkéshet olykor valamelyik munkatárs. Bevalljuk azonban, hogy mi csak egyetlen alkalommal használtuk, mert nem az automatában akartunk gyönyörködni, hanem rádiózni vágytunk.

Vettünk egy Technics lemezjátszót is a Panasonic üzletházban. Ez a szerkezet a hozzá tartozó Technics hangszedővel 88 800 forintért mindent kibír, hiszen diszkósoknak szánták. Egyetlen hátránya, hogy már felfutás közben is ad ki hangot. Sebaj, fogunk hozzá készíteni egyszer egy monó stabil-vezérelt kapcsolót.

S itt álljunk meg egy pillanatra! Számos stúdióban járva tapasztaltuk, hogy a gyártók, kereskedők nem kényeztetik el a felhasználókat kiegészítő szerkezetekkel. Ezért a Fiksz Rádiót gazdaságilag működtető Fiksz Rádió Bt. számos